

Doelgroep

Leraren godsdienst

Datum

Woensdag 14 februari 2007
Van 9.00u tot 15.30u (onthaal vanaf 8.30u)

Plaats

Diocesaan centrum Virgo Fidelis (Groenhove)
Bosdreef 5
8820 Torhout
Wegbeschrijving: <http://www.bezinningshuizen.be>

Prijs

€ 50 per deelnemer (inclusief middagmaal)

Inschrijven

Online inschrijven via
<http://www.eekhoutcentrum.be>

Cursuscode: 44/07/001/A

Helpdesk: 056 24 61 82

Betaling en annulatie

- ♦ Pas betalen ná ontvangst van de factuur.
- ♦ Annuleren kan kosteloos tot 7 dagen vóór het begin van de nascholing.
- ♦ We rekenen 7,50 euro administratiekosten aan als je minder dan 7 dagen vóór de start van de cursus annuleert.
- ♦ Vervanging door een collega uit je school kan uiteraard altijd.

Bevestiging

Je ontvangt een elektronische bevestiging.



EELHOUD...
CENTRUM

Dag van de godsdienstleerkrachten

Groenhove-Torhout

Woensdag 14 februari 2007



EELHOUD...
CENTRUM

Beste godsdienstleraar

Voor de vierde keer organiseren wij de *Dag van de godsdienstleerkrachten*. Bij de samenstelling van ons programma probeerden wij, net als vroeger, de klemtoon te leggen op de persoonlijke vorming van de leerkracht. Omdat er een groeiende vraag is naar direct bruikbaar werkmateriaal, presenteren wij ook enkele werkwinkels die vooral werken vanuit een didactisch model. Voor elk wat wils dus.

Voor deze editie kozen we om meer gedifferentieerd te werken. We starten de dag met een referaat per graad. Zo hopen wij korter in te spelen op de inhoudelijke wensen van ons publiek. Om je echter niets te laten missen, kan je de andere referaten opnieuw beluisteren tijdens de werkwinkels.

Ook een aantal werkwinkels zijn specifiek gericht op een bepaalde doelgroep. Andere zijn gericht op alle godsdienstleerkrachten. Laat jouw keuze echter vooral bepalen door jouw persoonlijke interesses.

We hopen je te ontmoeten op deze *Dag van de godsdienstleerkrachten*.

Afspraak op 14 februari in Torhout!

Piet Lavens, stuurgroepvoorzitter

PROGRAMMA

- | | |
|----------|--|
| 08.30 u. | onthaal met koffie en frisdrank
didactische boekenbeurs |
| 09.00 u. | plenumreferaat per graad |
| 10.30 u. | pauze met koffie en frisdrank
didactische boekenbeurs |
| 11.00 u. | werkwinkels beurt 1 |
| 12.30 u. | lunchpauze |
| 14.00 u. | werkwinkels beurt 2 |
| 15.30 u. | einde |

Werkwinkel 13

Waar biologie de grens met ethiek raakt (B - enkel in namiddag)

Peter Durnez, leraar biologie, chemie, wetenschappelijke literatuur en natuurwetenschappen

Doelgroep: derde graad aso, bso, kso en tso

Je eigen lessen biologie liggen waarschijnlijk al een tijdje achter je en ondertussen stond de wetenschap ook niet stil.

We proberen op korte tijd je kennis op te frissen en je voldoende achtergrond te geven om wetenschappelijk geletterd een ethisch gesprek met je leerlingen aan te gaan.

Deze sessie kan een vervolg zijn op werkwinkel 9 maar kan ook los daarvan gevolgd worden. Na een kort algemeen overzicht van de leerinhouden die leerlingen nu in de biologie krijgen en het duiden van de wetenschappelijke methode dompelen we je onder in enkele onderwerpen uit de derde graad:

- genetische manipulatie
- klonen
- evolutie

In werkwinkel 12 komen onderwerpen als voortplanting, vruchtbaarheid en soa's aan bod, thema's uit zowel eerste als derde graad.



Werkwinkel 12

Waar biologie de grens met ethiek raakt (A - enkel in voormiddag)

An Quaghebeur, leraar biologie in VLTI scholengroep Sint-Rembert, vakbegeleider biologie en natuurwetenschappen bisdom Brugge

Doelgroep: eerste graad A en B, derde graad aso, bso, kso en tso

Je eigen lessen biologie liggen waarschijnlijk al een tijdje achter je en ondertussen stond de wetenschap ook niet stil.

We proberen op korte tijd je kennis op te frissen en je voldoende achtergrond te geven om wetenschappelijk geletterd een ethisch gesprek met je leerlingen aan te gaan.

Na een overzicht van de leerinhouden die leerlingen nu in de biologie krijgen en het duiden van de wetenschappelijke methode dompelen we je onder in enkele onderwerpen uit zowel de eerste als de derde graad:

- het ontstaan van nieuw menselijk leven (voortplanting)
- de wetenschappelijke achtergrond bij de ingrepen op de vruchtbaarheid
- de soa's

In werkwinkel 13 nemen we onderwerpen als genetische manipulatie, klonen en evolutie onder de loep. Deze thema's komen vooral in de derde graad aan bod.



Plenumreferaat 1 / Werkwinkel 1

Spanning geloof - natuurwetenschappen

Johan De Tavernier, hoogleraar van de faculteit Godgeleerdheid aan de K.U.Leuven

Doelgroep: eerste graad

Alle godsdienstleraren eerste graad volgen dit plenumreferaat van 9.00 u. tot 10.30 u. Geïnteresseerde leraren die les geven in de tweede en/of derde graad kunnen dit plenumreferaat ook kiezen in de werkwinkelbeurten van 11.00 u. tot 12.30 u. of van 14.00 u. tot 15.30 u.

Vandaag willen veel mensen en dus ook veel leerlingen vaak veel meer weten over 'natuurwetenschappen' dan over 'geloven'. Dit kan nogal eens vervelend lijken voor godsdienstleraren. Nochtans is het zo dat vele grote wetenschappers heel sterk in de ban waren van 'geloven'. Die spanning tussen 'natuurwetenschappen' en 'geloof' lijkt een constante in de geschiedenis.

In dit referaat exploreren we het spanningsveld tussen geloof en natuurwetenschappen.

Plenumreferaat 2 / Werkwinkel 2

Religie, identiteit en ethnocentrisme

Dirk Hutsebaut, professor Emeritus in de godsdienstpsychologie aan de K.U.Leuven

Doelgroep: tweede graad

Alle godsdienstleraren tweede graad volgen dit plenumreferaat van 9.00 u. tot 10.30 u. Geïnteresseerde leraren die les geven in de eerste en/of derde graad kunnen dit plenumreferaat ook kiezen in de werkwinkelbeurten van 11.00 u. tot 12.30 u. of van 14.00 u. tot 15.30 u.

Identiteit als antwoord op de vraag 'Wie ben ik?'. We onderzoeken hoe iemand komt tot een antwoord op deze vraag.

Wij geven ook enkele voorbeelden hoe het antwoord op deze vraag samenhangt met enkele indices van religie.

In tweede instantie gaan wij na hoe mensen de religieuze werkelijkheid lezen.

Tenslotte gaan we even verder in op de relatie met ethnocentrisme, een belangrijk gegeven als wij denken aan 11 september 2001.

Plenumreferaat 3 / Werkwinkel 3
Friedrich, Franz, Eva en de andere.
Verhalen over zingeving

Luc Anckaert, professor hoger instituut wijsbegeerte aan de KULeuven, docent hoger onderwijs aan KATHO-Roeselare

Doelgroep: derde graad

Alle godsdienstleraren derde graad volgen dit plenumreferaat van 9.00 u. tot 10.30 u. Geïnteresseerde leraren die les geven in de eerste en/of tweede graad kunnen dit plenumreferaat ook kiezen in de werkwinkelbeurten van 11.00 u. tot 12.30 u. of van 14.00 u. tot 15.30 u.

Verhalen zijn een spiegel van de werkelijkheid en kunnen ons helpen de werkelijkheid beter te verwoorden. In het lesgebeuren kunnen verhalen een wegwijzer zijn om over zinervaring te spreken. In het referaat lezen we drie korte verhalen die de vraag naar de zingeving scherp formuleren. De verhalen belichten telkens een ander aspect. Het zijn verhalen die ook in de les kunnen worden gebruikt. Ze sluiten aan bij meerdere doelstellingen.

Nietzsche vertelt hoe de zingeving enkel vanuit het individu kan komen; Kafka verwoordt de mislukte zoektocht naar de oriëntatie van het leven; Genesis plaatst het geheim van de zingeving in een relationeel gebeuren.

Werkwinkel 4
Geloof en kosmologie. Een project in de 'vrije ruimte'

Griet Deforche, leraar fysica en natuurwetenschappen in het Sint-Janscollege in Poperinge

Valérie Mouton, licentiaat in de godsdienstwetenschappen, godsdienstleraar in het Sint-Janscollege en het Onze-Lieve-Vrouwe-instituut in Poperinge

Doelgroep: derde graad aso en tso

"Science without religion is lame, religion without science is blind." (A. Einstein)

Vaak vertrekken leerlingen vanuit het idee dat de (exacte) wetenschap alles kan verklaren en dat God hierbij overbodig wordt. Is dit zo? Hoeven wetenschap en religie elkaar tegen te spreken? Hoe kunnen ze elkaar aanvullen? Wat kunnen ze voor de mens en de wereld

Werkwinkel 11
Palliatieve zorg: zorg voor kwaliteit in de laatste levensfase.

Visie gestaafd vanuit de praktijk maar geen opsomming van wat palliatieve zorg is.

Annie Degroote, palliatief deskundige

Doelgroep: iedereen

Palliatieve zorg wil op een eerlijke en respectvolle manier ondersteuning bieden aan zwaar zieke mensen.

Wij hebben tot doel ernstig zieke mensen met 'een mantel van zorg' te omringen, om hun laatste levensmaanden zo comfortabel mogelijk te laten verlopen samen met de mensen die hen vertrouwd zijn.

Aan de hand van een casus willen we de verschillende aspecten van palliatieve zorg en de rol van de vele betrokkenen verkennen.

Het getuigenis staat hier centraal, samen met de aanvullende vraagstelling door de deelnemers aan de sessie.



Werkwinkel 9

Het enneagram: achtergrond en didactiek

Rudy Masschelein, leraar godsdienst en geschiedenis in de tweede graad van het Sint-Andreasinstituut Oostende

Doelgroep: tweede graad aso, tso

Het enneagram is een levensbeschouwelijk systeem dat negen verschillende types van persoonlijkheden onderscheidt en omschrijft aan de hand van een symbool. Dit symbool bestaat uit een cirkel met daarin een driehoek, aangevuld met een figuur met zes onregelmatige zijden, die hexade wordt genoemd.

In deze workshop starten we van nul. In een eerste deel wordt het basisgebruik van deze persoonlijkheidstypering toegelicht. Daarna gaan we dieper in op het gebruik van het enneagram binnen een klassencontext door het geven van duidelijke didactische wenken en tips. Verder is er naast de basis ook aandacht voor inhoudelijke verdieping.

Werkwinkel 10

Creativiteit van nu in een kerk van toen

Georges Missiaen, ex-leraar godsdienst, esthetica, geschiedenis en momenteel pastoor in Handzame

Doelgroep: derde graad aso

De Sint-Hadrianuskerk te Handzame heeft een goed bewaard neogotisch interieur van middelmatige kwaliteit. Dat de kerk een vieringstoren heeft die op zware zuilen rust is een gegeven waar men niet om heen kan. Het liturgisch functioneren was de eerste betrachting bij de herinrichting.

Het was de bedoeling door kunst en design een traditioneel interieur ook voor een hedendaags publiek attractief te maken.

Het wordt een geleid bezoek met uiteraard gelegenheid tot gesprek.

Deze werkwinkel gaat enkel door in de namiddag. Geïnteresseerden rijden –na het middagmaal- met de eigen wagen naar Handzame.

betekenen? Dit zijn enkele vragen waar we bij stilstaan in het vakoverschrijdende project "Wetenschap en Religie" dat georganiseerd wordt in de seminarie-uren van het zesde aso in onze school. Na een korte voorstelling van de projectwerking in het Sint-Janscollege (Poperinge) durven we ook met jullie de discussie aan.

Werkwinkel 5

Wereldbeelden, godsbeelden en mensbeelden in kunst

Tine Decostere, godsdienstleraar in Technisch Instituut Heilige Familie, Brugge

Goedele Durnez, leraar in Annuntiata Veurne

Nele Steeman, leraar in Immaculata Brugge

Doelgroep: eerste graad aso, bso, kso en tso

Het leerplan reikt veel thema's aan voor een eerste graad maar het is niet altijd eenvoudig om een diversiteit aan werkvormen te gebruiken. In deze werkwinkel krijg je verschillende invalshoeken en werkvormen vanuit de moderne kunst aangeboden.

Werkwinkel 6

My Thomas, logboek voor leerlingen en Instrument Beginsituatie

Joost Van den Driessche, informaticaleeraar volwassenonderwijs, nascholer VKSO

Doelgroep: iedereen

We verkennen samen "My Thomas": een elektronisch logboekstelsel waarin leerlingen uitgenodigd worden rond een aantal gestructureerde thema's via woord en beeld te reflecteren over hun levensbeschouwelijke en religieuze groei in de loop van verschillende jaren.

We verkennen samen het instrument "Beginsituatie": via een elektronisch invulblad maken de leerlingen kennis met de komende terreinen en doelen; moeten zij zichzelf en hun klas levensbeschouwelijk inschatten en plaatsen; kunnen zij actief deelnemen aan het leerproces door o.a. lesimpulsen voor te stellen ...

De leerkracht krijgt een statistisch of opsommend overzicht en kan hiermee aan de slag.

Werkwinkel 7

"You had a father: let your son say so."

Luc Delaey, godsdienstleraar en esthetica in het Klein Seminarie te Roeselare, auteur van het digitaal boek (op Thomas) 'Verhaal als ontmoeting, Kieslowski en de bijbel' (2006)

Doelgroep: derde en vierde graad aso, kso en tso

De volgende verhalen ontmoeten elkaar: de film *L'Enfant* van de gebroeders Dardenne in dialoog met de parabel van *De Verloren Zoon* (Lc 15,11-32), door Rembrandt samengebald tot een aanschouwelijke stilte.

Het dagboek van Luc Dardenne, *Au dos de nos images 1991-2005* (éditions du Seuil, 2005) confronteert ons met de levensbeschouwelijke vragen (familierelaties, schuld en boete, vergeving, genade, de inspiratie van Emmanuel Levinas en van de bijbel) die achter de schermen tot een Gouden Palm op het Filmfestival van Cannes (2005) hebben geleid.

Zoals de trilogie van Lucas in hoofdstuk 15 kunnen de laatste films van de gebroeders Dardenne ons misschien op weg helpen om het verlorene terug te vinden.

(Van de film *L'Enfant* worden slechts enkele fragmenten getoond, maar de syllabus geeft een volledige synopsis van deze film.)



Werkwinkel 8

Leren naar een leven in de samenleving

Régine Cuypers, verantwoordelijke voor de ondersteuning van het onderwijs aan gedetineerden in Vlaamse en Brusselse gevangenissen.

Fredrik Janssens, medewerker van 'De Rode Antraciet'. Deze organisatie staat voor cultuur en vormingswerk met mensen die met justitie te maken krijgen.

Doelgroep: tweede graad aso, bso, kso en tso

"De Vlaamse Gemeenschap wil het recht van alle gedetineerden en hun directe sociale omgeving op een integrale en kwaliteitsvolle hulp- en dienstverlening waarborgen, zodat ook zij zich harmonisch en volwaardig kunnen ontplooiën in de samenleving." (Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden, 2000)

Régine Cuypers en Frederik Janssens getuigen hoe zij vanuit deze visie inspelen op de noden en verzuchtingen van gedetineerden.

Frederik Janssens zal het hebben over het *profiel* van de gedetineerde (veel jonge mensen) en wat detentie met je doet (het begrip: 'detentieschade'). Hij zal pleiten voor een grotere betrokkenheid van de gemeenschap op wie achter de tralies zit. Ook zal hij toelichten hoe 'De Rode Antraciet vzw' met zijn aanbod (cursuswerk, sociaal-artistieke projecten, cultuur) inspeelt op de noden van gedetineerden.

Régine Cuypers is de verantwoordelijke voor de ondersteuning van het onderwijs aan gedetineerden in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen. Samen met vele anderen wil ze komen tot een *voldoende en kwalitatief onderwijsaanbod voor gedetineerden*. Een korte historische en een schets van de huidige situatie zal leiden tot het profiel van de cursist in de gevangenis. Ook de rol en de impact van het onderwijs worden toegelicht.